

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς Ἑστίας πωλεῖται ἀντὶ λ. 10 ἡ εἰκὼν τοῦ

ΕΡΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΑΞΙΤΕΛΟΥΣ

ΣΤΗΛΗ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ

ὑπὲρ πατριωτικῶν καὶ ἀγαθοεργῶν σκοπῶν.

Εἰς τὸν Ἑρμιοκὸν καὶ Βιομηχανικὸν Σύλλογον ὁ κ. Ἀνδριτσάκης προσήνεκε δραχ. 1,000.

ὑπὲρ τοῦ Ἑρυθροῦ Σταυροῦ ὁ ἐν Λονδίῳ κ. Ἰω. Κασαβέτης καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ κ. Καικιλία Κασαβέτη προσήνεκον λίρας στερλίνας 10.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

2103. Ἑστία. Ἐκδίδεται κατὰ κυριακὴν. Ἔτος Ε'. Τόμος Θ', 30 Μαρτίου 1880. Ἀριθ. 222 (170). Λεπτά 20. Ἀθήναι, γραφεῖον τῆς Ἑστίας, ὁδὸς Σταδίου ἀριθ. 6, 4^η, σ. 16. Περιεχόμενα: Πανομοίωτοπον τῆς υπογραφῆς τοῦ Ἰωάννου Νοταρά. — Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους ὑπὸ Στεφάνου Α. Κουμανούδη. — Οἱ σήμερον Ἕλληνες. (Ἐκ τῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ περιηγήσεως τοῦ Ἰωσήφ Ρεϊνὰχ) ὑπὸ Β. Δ. Ροϊδου. — Ἀνευ οἰκογενείας. (Μυθιστορία Ε. Μαζιλο, βραβευθεῖσα παρὰ τῆς γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Μετάφρ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ). — Ἀλέξανδρος Δυμάς, ὁ υἱός. — Ἡ ἀνθρωπογενεὴ. Γνώμαι καὶ σκέψεις ἠθικαὶ τοῦ δουκὸς Δε-λα-Ροσσουκὺ. (Μετάφρ. Γ. Ζωχιού). — Δάνειον Πνεύμα. — Ἀληθείαι. — Ἐντυπώσεις. — Σημειώσεις. — Μία συμβουλή κατ' ἐξομότητάς.

2104. Ἀσέτιον διαγώνισμα περὶ βελτιώσεως καὶ ἐμψυχώσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι γεωργίας. Πόνημα Π. Ι. Χαλκιοπούλου, βραβευθὲν ὑπὸ τῶν κριτῶν. Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου «τῶν Μεταρρυθμίσεων», 1880, 8^{ος} σ. 362, ὁρ. ν. 3. — Ἐκ τῶν Προλέγομένων τῆς ἐπισπο-δάστου ταύτης πραγματείας μεταφέρονται τὰ ἐπόμενα: «...Ὅλοι οἱ εἰλικρινῶς ἀγαπῶντες ἡμᾶς δὲν παύουσι συμβουλεύοντές μας νὰ τραπέμωμεν πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον, οἱ ἔχθροι δὲ ἡμῶν καθ' ἑκάστην μᾶς κτυποῦσι κατὰ πρόσωπον τὴν ὕβριν ὅτι εἴμεθα ἀνάξιοι προσσχῆς, ὡς μὴ δύναντες δαίγματος πρακτικῆς διανοίας καὶ βίου ἐνεργεῖν. Ἡμεῖς ὅμως, ὡς μερικαὶα δούτροπα, ἀνάγκη τοὺς μόνους καὶ εἰς τὰς συμβουλὰς τῶν φίλων καὶ εἰς τοὺς ὀνειδιζμοὺς τῶν ἐχθρῶν.

Ἐν Ἑλλάδι πᾶς γεωργός, καὶ πᾶς μὴ νομικὸς, μὴ ἱατρός, μὴ φιλόλογος — μόνον δὲ νομικοὶ, ἱατροὶ καὶ φιλόλογοι παραγεῖν τὸ ἡμέτερον ἐκπαιδευτικὸν σύστημα, — λογίζεται ἄνθρωπος χυδαῖος, μηδαμινός, βλάξ! Ἰδιοκτητὴν, γεωργὸς, ναυτίλος, ἔμπορος, πραγματευτὴς, τεχνίτης, εἶναι ἀνθρωποι ἀνάξιοι προσσχῆς, καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν βάνασα, ποταπά! Τοῦτο δὲ συμβαίνει εἰς χώραν καυχωμένην ἐπὶ ἀφράτῳ πολιτικῇ ἐλευθερίᾳ. Ἀλλὰ μὴ ἡ ἐλευθερία, ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ καυχώμεθα, εἶναι ψευδής! Ἀληθὴς ἐλευθερία ὑπάρχει μόνον ἐκεῖ ὅπου οἱ ἄνθρωποι εὐημεροῦσι διὰ τῆς ἐργασίας. Δότες εἰς τοὺς φελλάχους τῆς Αἰγύπτου, εἰς τοὺς σαράνους τῆς Δακίης ὅσας θέλατε πολιτικὴς ἐλευθερίας, καὶ οἱ τελευταῖοι ἔχουσιν ἀρκετάς, — προικοδοτήσατε αὐτοὺς μ' ὅσα θέλατε νομοθετήματα, καὶ ἀνεγείρατε εἰς τὸ Κάιρον καὶ εἰς τὸ Βουκουρεστίον ὅσα δυνήθητε πανεπιστήμια, γυμνάσια καὶ σχολεῖα, ὅμοια τῶν ἰδικῶν μας, διὰ νὰ ἐκπαιδεύωνται μόνον νομικοὶ, ἱατροὶ καὶ φιλόλογοι, ἀφίστατε δὲ αὐτοὺς ἀπαιδεύοντας εἰς τὴν τεχνικὴν ἐργασίαν καὶ εἰς τὰς παραγωγικὰς μεθόδους, καὶ θὰ εἰδῆτε ὅτι ὁ φελλάχος, ἑξακολουθῶν νὰ ἐργάζεται τυφλῶς καὶ βραβάρως, θὰ μὲν πάντοτε φελλάχος, καὶ ὁ σαράνος, ὡσαύτως, πάντοτε σαράνος, καὶ θὰ εἰδῆτε προσεῖτι ὅτι οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ, μ' ὅλα τὰ φῶτα τὰ ὅποια ἤθελήσατε νὰ τοὺς δώσατε, κατήντησαν δυστυχέστεροι παρ' ὅσον ἦσαν δυστυχέστεροι, προτοῦ νομίσειν ἑαυτοὺς πεφωτισμένους. Μετεχειρίσθητε τὸ παράδειγμα ἄλλων λαῶν ἀπαιδευτῶν, διότι θὰ μοῦ ᾔτο λυπηρότατον τὸ παράδειγμα τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, θύμα γενο-

μένου τοῦ μᾶλλον ἀκαταλλήλου εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ συστήματος. Μόνας αἱ πειράματικαὶ ἐπιστήμαι ῥέπουσιν ἀμέσως πρὸς τὴν τελειοποίησιν τοῦ ἀνθρώπου, καὶ πρὸς τὴν ταχυτέραν τῆς καταστάσεώς του βελτίωσιν. Πᾶς δὲ ἄνθρωπος, καὶ πᾶς λαὸς, ἐπιθυμεῖ τὴν εὐημερίαν του. Ἐκ τῶν δύο τούτων μεγάλων ἀρχῶν ἐκπορεύεται πᾶσα ὥθις πρὸς τὸν πολιτικὸν ὅστις σήμερον δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ ἡ πεφωτισμένη καὶ παραγωγικὴ ἐργασία. Ἐργασία μὴ παραγωγικὴ ἰσοδυναμεῖ μὲ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν τῆς ἐργασίας, διὰ νὰ ᾔναι δὲ παραγωγικὴ, πρέπει νὰ φωτίζεται, καθ' ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς, ἀπὸ τοῦ φῶς τῆς ἐπιστήμης, νὰ ἐκτελέσῃται διὰ μεθόδων ἀπολοποιούσων αὐτήν, διότι ἡ ἀπολοποίησις καὶ χρόνον οἰκονομεῖ καὶ ἐνέργειαν.

Ἡ Ἑλλὰς θὰ ᾔτο βεβαίως χώρα ἐπιφανῆς ἐν τῇ Ἀνατολῇ, διὰ τὰς προόδους αὐτῆς, ἀν. ἀπ' ἀρχῆς, διὰ καταλλήλου παιδεύσεως ἢ διανοίᾳ τῆς ἥθελε στραφῇ πρὸς τὸν πρακτικὸν βίον καὶ τὴν πεφωτισμένην ἐργασίαν. Ἰσως σήμερον θὰ ᾔτον εἰς κατὰστασιν νὰ συναγωνισθῇ, κατὰ τινα λόγον, εἰς τὸν διεθνή ἀγῶνα τοῦ παγκοσμίου πλούτου καὶ τῆς παγκοσμίου εὐημερίας, τὴν ὅποιαν ποθεῖ, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ εὕρῃ!

Τελοςπάντων τὸ πείραμα ἐγένετο, καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ εἶναι καταφανῆ. Τὶ κατωρθώθῃ ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως τῶν παραγωγικῶν καὶ ὅνουν δυνάμεων ἐκ μόνῃς τῆς δημιουργίας ἐπιστημῶν, ἀνικάνων νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν τελειοποίησιν καὶ τὴν αὐξήσει τῆς ἐθνικῆς παραγωγῆς; Ἐπεθύμουν νὰ ᾔτο δυνατόν νὰ συμπερίσθω καὶ ἐγὼ τῆς ἀγαλλιᾶσεως τῶν πρυτάνων τοῦ πανεπιστημίου, ἀναγγελλόντων κατ' ἔτος τὸν μέγαν ἀριθμὸν τῶν ἀπολυμένων νομικῶν, ἱατρῶν καὶ φιλολόγων! Ἀλλ' ἡ καρδιά μου εἶναι ἀναίσθητος εἰς τοιαύτην ἀγαλλίαν. Παρατηρήσατε τοὺς πλείστους τῶν ἐκ τῶν ἡμετέρων ἐκπαιδευτηρίων ἀποφοιτῶντων νέων εἰς τὴν ἐνασχολοῦνται καὶ εἰ παράγουσι! Εἶδατε αὐτοὺς πῶς πένονται, καὶ τίνες ἐξ αὐτῶν πῶς λιμοκτονοῦσι! Μαλετήσατε τὴν ἐντεῦθεν προσγινόμενην, καὶ καθ' ἑκάστην αὐξάνουσιν, διαφθοράν! Ποῦ ἄρα γε τὸ μέγα τοῦτο κακὸν θὰ φθάσῃ, μετὰ παρελθούσιν ὀλίγον ἀδελφὲς ἐτῶν! Ἐπικαλοῦμαι, θερμοὶς δακρύοις, τὴν οὐλοπατρίαν σας! Ἀκούσατε, ἀκούσατε!

Οἱ νέοι οὗτοι, ἐξ ἀνάγκης, ὅλοι σχεδὸν εἶναι ἐφημεριδογράφοι, ὅλοι ποιηταὶ, ὅλοι μυθιστοριογράφοι, ὅλοι μεταφρασταὶ μυθιστορημάτων, ὅλοι δραματοποιοὶ, ὅλοι πολιτικοί! Ἡ ἐλαφρὰ λεγομένη φιλολογία, τυφλὴ παρ' ἡμῖν καὶ ἀδελφῆς ἀπομίμησης, εἶναι τὸ κυριώτερον αὐτῶν στάδιον, οἱ δὲ ἐκ τοῦ τοιούτου σταδίου παραγόμενοι καρποὶ εἶναι ὅμοιοι τῶν καρπῶν, τοὺς ὁποίους τοῦτο παραγάγει καὶ παρ' ἄλλοις εὐρωπαϊκοῖς λαοῖς. Ἀπομίμησης ὁλεθρία, περὶ τῆς ὁποίας θὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν μαρτυρίαν ἀνδρὸς ἐκ τῶν σφωτέρων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς.

Ὁ Μακρίδης λέγει ὅτι, κατὰ τὸν δέκατον ἑξοκτον αἰῶνα ἡ ἐλαφρὰ φιλολογία ἐν Ἀγγλίᾳ εἶχε καταστήσῃ πληγὴ καὶ αἵματος ἔθνικόν! Ἡ τῆς τοιαύτης φιλολογίας οἱ ἐργαταὶ — ἐξακολουθεῖ ὁ μέγας ἱστορικός — τόνουν «ὀλίγα ὠφελοῦντο ἐκ τοῦ ἔργου των, ὥστε ἦσαν ἡναγκασμένοι νὰ φορολογῶσι τοὺς προϋόντας τοῦ τόπου. Πᾶς πλούσιος καὶ φιλάγαθος λόρδος ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ πληθύνους συγγραφέων, τῶν ὁποίων αἱ ὀχληραὶ ἀπαιτήσεις καὶ αἱ χαμερπεῖς κολακείαι δὲν ἤθελον σήμερον πιστεῦσθαι. Ἡ ἀφίερσις βιβλίου τινὸς ἔπρεπε ν' ἀνταμειβθῇ διὰ χρυσίου, καὶ τὸ διδόμενον ποσὸν ὑπερέβαινε πολλὰς τῆς τῆς ἀξίας τοῦ χειρογράφου, ἂν τοῦτο ἐπωλεῖτο. Συνεχῶς δὲ ἐτυπώοντο βιβλία, ἐπὶ μόνῃ τῷ σκοπῷ τῆς ἀφιέρσεως πρὸς τινα τῶν σημανόντων. Τὸ ἐμπόριον τοῦτο τὸν ἐπαύουν ἔφερε τὰ ἀποτελέσματά του. Ἡ κολακεία ἐβλάπεν ἐνίοτε μέχρις ἀνοησίας, καὶ ἐνίοτε μέχρις ἀνοσιότητος. Οἱ ποιη-